I

Німці, що зайняли Київ, з центру міста їх виселили. На Поділ. В одноповерховий будинок зачовганий. У квартиру однокімнатну. Коридорчик, кімната, кухонька і туалет. Звідси теж хтось встиг евакуюватися. Лишили стіл, чотири стільці, ліжко двоспальне і на півстіни — шафа з червоного дерева. Шафа явно із якогось палацу привезена: бронзою вся розцяцькована.

Доки жили в окупації, молодша за ту шафу переживала найбільше: ану ж німці заберуть! Що потім казати господарям, як наші повернуться? Продали? Проїли?

— Не повернуться,— втішала старша молодшу.— З Бабиного яру не повертаються.

II

Ну, з горем-бідою пережили окупацію: повернулися наші. І в перший же день вимогливо постукали в двері.

Одчинили — двоє військових. Капітан і жінка-лейтенант. З мішками заплічними. Німецькими.

— Смерш. Контрразведка.

Не питаючи, до кімнати пройшли. Перед шафою зупинилися.

— Она? — спитав капітан.

— Она, родная!.. Она!..

— Тогда займемся.

Капітан скинув заплічний мішок, дістав інструменти. Одчинив дверцята важкенні, заходився люстро знімати. Люстро — два метри заввишки. Так акуратно та впевнено знімав, наче все життя цим займався.

І коли зняв оте люстро, обидві жінки, старша і молодша, внутрішньо охнули: по всій кімнаті сяйнуло золотом. Блюда, тарелі, чарки, підстаканники — чого тільки там не було! Ще й металеві шкатулочки поперев'язувані.

Виймали, акуратно складали до заплічних мішків. Жінка-лейтенант замалим не цілувала кожну шкатулочку. Так за ними, видать, знудьгувалася.

Набили мішки, завдали на плечі, рушили. Не попрощавшись навіть. Мов їх і не було на білому світі. Ну, точнісінько німці!

III

Довго сиділи: мовчазні, ошелешені. Потім старша спитала:

— Впізнала?

— Щось не пригадую.

— Продавщиця з торгсіну. Золото-срібло на хліб та крупи вимінювала. Під час голодовки. Я їй золотий ланцюжок однесла. За хлібину із сої. Просила хоч кілька цукерок для дитини хворої — не дала.